

3 Tdo 61/2015

Usnesení NS ze dne 28.01.2015

3 Tdo 61/2015-68

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl dne 28. ledna 2015 v neveřejném zasedání o dovoláních obviněných M. S., a D. Š., proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 6. 2014, č. j. 3 To 50/2014-3367, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, pod sp. zn. 61 T 15/2013, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. se dovolání **odmítají**.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 10. 4. 2014, č. j. 61 T 15/2013-3252, byli obvinění M. S. a D. Š. uznáni vinnými zvláště závažným zločinem vraždy podle § 140 odst. 1, odst. 3 písm. i), j) trestního zákoníku (tj. zákona č. 40/2009 Sb., účinného od 1. 1. 2010 /dále jen „tr. zákoník“/), jako spolupachatelé podle § 23 tr. zákoníku, na skutkovém základě popsaném ve výroku o vině.

Obviněnému M. S. byl za tento trestný čin a dále za sbíhající se zločin loupeže podle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku, který spáchal jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku, a organizátorství ke zločinu loupeže podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k § 173 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku, pro něž byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2002-1611, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci, soudu pro mládež, ze dne 3. 12. 2012, č. j. 4 Tmo 29/2012-1753, podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku, uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání dvaceti pěti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Soud současně ohledně něho zrušil výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2002-1611, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci, soudu pro mládež, ze dne 3. 12. 2012, č. j. 4 Tmo 29/2012-1753, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Obviněnému D. Š. byl za uvedený zvláště závažný zločin vraždy a za sbíhající se zločin podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, pro který byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku, uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání dvaceti jedna let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Soud současně ohledně obviněného zrušil výrok o trestu ze zmíněného rozsudku Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 228 odst. 1 tr. ř. soud obviněným uložil povinnost společně a nerozdílně zaplatit na náhradě škody poškozeným Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR, se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, částku ve výši 1.389,64 Kč, M. S., bytem L., V D., částku 283.420 Kč, I. S., bytem L., D., částku 240.000 Kč a A. S., bytem S., částku 257.100 Kč.

O odvoláních obviněných proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 3. 6. 2014, č. j. 3 To 50/2014-3367, jímž podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu. Za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. poté obviněné nově uznal vinnými zvláště závažným zločinem vraždy podle § 140 odst. 1, odst. 3 písm. i), j) tr. zákoníku, jako spolupachatele podle 23 tr. zákoníku, na upřesněném skutkovém základě, že „společně v přesně nezjištěné době dne 22. 9. 2011 ve večerních hodinách, pravděpodobně od 19.00 do 20.00 hodin, přesně nezjištěným způsobem vnikli do vnitřních prostor rodinného domu poškozeného M. S., v obci S., okr. Z., Z. K., s cílem zmocnit se pro vlastní obohacení peněz a šperků v majetku manželů AaM. S., kdy v souvislosti s tímto úmyslně usmrtili poškozeného M. S. tím způsobem, že ho v místnostech rodinného domu, a to jak na chodbě a v kuchyni, tak i v obývacím pokoji, opakovaně a vytrvale hrubě a surově fyzicky napadali, když

poškozeného v průběhu svého útoku škrtili a bili po celém těle a dále mu přesně nezjištěným kovovým předmětem a též kopanci a dupáním zasadili velmi vysokou silou až s enormní intenzitou nejméně 30 ran do hlavy a dalších částí těla, z toho 9 ran do obličejové části hlavy, oblasti levého ušního boltce a nejméně 18 ran do vlasaté části hlavy z části tržně zhmožděného a zčásti sečného charakteru v délce ran od 1 do 8 cm, čímž poškozenému M. S. způsobili rozsáhlé zlomení lebky, oboustranně v temenních krajinách 4 hluboce vpáčené zlomeniny o průměru 3 cm, lineární zlomeniny klenby lební zasahující i její spodinu, 2 zlomeniny kosti lební doprovázené rozsáhlým krvácením nad tvrdou plenu mozkovou, rozsáhlá prokrvácení měkkých pokrývek lebních a mozkomíšního moku, krevní výrony a zhmoždění v oblasti čela, levé spánkové krajiny, úst a nosu, zhmoždění krku s neúplným vyznačením škrťací rýhy v přední linii krku a další drobné zhmoždění a výrony v oblastech levého předloktí, hřbetu obou rukou, což u poškozeného vedlo k zakrvácení komorového systému mozku a krvácení pod tvrdou plenu mozkovou s následným otokem mozku, doprovázeného vdechnutím žaludečního obsahu do plic, spojené s otokem plic, tedy zranění neslučitelná se životem, kdy bezprostřední příčinou smrti byl otok mozku, na který nejpozději dne 23. 9. 2011 v době od 12.30 hodin do 14.30 hodin zemřel, přičemž následně z rodinného domu poškozeného odcizili finanční částku ve výši 3.000 Kč a ze šperkovnice umístěné v obývacím pokoji šperky z 24karátového a 14karátového zlata, a to snubní prsten poškozeného M. S., zásubní prsten, prsten s bílým kamenem zasazeným do osazení z bílého zlata ve tvaru čtverce o rozměrech cca 3 cm, prsten s fialovým kamenem ve zdobném osazení o velikosti cca 2 cm, řetízek z jemných oček s přívěskem otevírajícího se srdce o velikosti cca 1 cm, řetízek ze silnějších zdobených oček s přívěskem, přívěsek ve tvaru obdélníku o rozměrech 2 x 1 cm a tloušťce 1 mm, přívěsek ve tvaru slzy o délce cca 1,5 cm s modrým kamenem a dále přívěsek o průměru cca 1,5 cm s vyobrazením klečící panny, vše patřící manželce poškozeného A. S., které způsobili odcizením škodu ve výši nejméně 14.100 Kč“.

Za to a dále za sbíhající se zločin loupeže podle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. a), c) tr. zákoníku, který spáchal jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku, a organizátorství ke zločinu loupeže podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k § 173 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c) tr. zákoníku, pro něž byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci, soudu pro mládež, ze dne 3. 12. 2012, č. j. 4 Tmo 29/2012-1753, byl obviněný M. S. nově odsouzen podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku a § 54 odst. 2 tr. zákoníku, k výjimečnému souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti čtyř let a šesti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku mu byl uložen rovněž trest propadnutí věci, a to věcí vyjmenovaných ve výroku rozsudku. Odvolací soud současně zrušil ohledně obviněného výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci, soudu pro mládež, ze dne 3. 12. 2012, č. j. 4 Tmo 29/2012-1753, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Obviněnému D. Š. odvolací soud za tento zvlášť závažný zločin a za sbíhající se zločin podílnictví podle § 214 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, pro který byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, uložil podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku a § 54 odst. 2 tr. zákoníku, výjimečný souhrnný trest odnětí svobody v trvání dvaceti let a šesti měsíců, pro jehož výkon ho podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále mu podle § 70 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku uložil trest propadnutí věci, a to osobního motorového vozidla zn. Volkswagen Golf, blíže specifikovaného v předmětném výroku. Současně ohledně osoby obviněného zrušil výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Brně, soudu pro mládež, ze dne 6. 9. 2012, č. j. 2 Tm 6/2012-1611, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

O nárocích poškozených Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR, M. a I. S. a A. S. na náhradu škody odvolací soud rozhodl výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. shodně jako soud prvního stupně (viz shora).

Rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci dne 3. 6. 2014 (§ 139 odst. 1 písm. a/ tr. ř.). Obvinění M. S. a D. Š. jej následně napadli *dovoláními*, v nichž shodně uplatnili dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Obviněný **M. S.** v odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku v rámci důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. namítl, že soudy obou stupňů při rozporném a neúplném hodnocení provedených důkazů extrémně vybočily ze zásad formální logiky. Nedostály požadavkům plynoucím z principu *in dubio pro reo* a v důsledku porušení ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. dospěly k nesprávným

skutkovým zjištěním a v návaznosti na tom i k nesprávnému hmotně právnímu posouzení stíhaného skutku. Svým postupem tak porušily právo dovolatele na spravedlivý proces podle článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Dovolatel připomněl, že závěr o jeho vině zvláště závažným zločinem loupeže podle § 140 odst. 1, odst. 3 písm. i), j) tr. ř. soudy opřely o dva okruhy důkazů, a sice pachové stopy z místa činu a z předmětů, které mají s činem souviset, a o svědecké výpovědi bratranců M. a L. R., kterým se k činu přiznal. Oba tyto okruhy důkazů považují soudy za hodnověrné. Dovolatel je však toho názoru, že soud prvního stupně nevzal na vědomí důkazy, které hovořily v jeho prospěch, účelově je bagatelizoval a v odůvodnění rozsudku se s nimi nebyl schopen přesvědčivě vypořádat. Ani v řízení před odvolacím soudem nebyla odstraněna celá řada pochybností o správnosti skutkových zjištění. Dovolatel trvá na tom, že jeho účast na projednávané trestné činnosti nebyla ve skutečnosti nijak prokázána.

Odebrané pachové stopy na místě činu podle jeho přesvědčení nelze zařadit ani mezi nepřímé důkazy, jak je vnímá judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu ČR, a to vzhledem ke způsobu, jakým byly příslušné srovnávací vzorky získány a jak s nimi bylo nakládáno. Konkrétně poukázal jednak na výpověď svědka I. S. (syna poškozeného), který uvedl, že příbuzní po nález těla otce dům uklidili za použití chemických čistících prostředků, a v souvislosti s tím na vyjádření znalce z oboru kriminalistické ondrologie JUDr. Martina Kloubka, který v průběhu hlavního líčení k dotazu předsedy senátu potvrdil, že pokud byly například kliky na dveřích v domě umyty čistícím prostředkem „Jar“, pach na nich nemohl zůstat zachován. Z toho dovolatel dovozuje, že pachové stopy musely být významně znehodnoceny. Dále se pozastavuje nad některými místy a předměty, na nichž měly být pachové stopy nalezeny, nad jejich četností i nad „až neuvěřitelným množstvím“ subjektů, u nichž byla vykázána shoda v posuzovaných vzorcích. Především ale zdůraznil, že znalec JUDr. Kloubek ve svém nález k posuzovanému případu konstatoval hrubé porušení základního předpisu upravujícího povinnosti policejního orgánu při snímání pachových stop, a to Pokynu č. 9 ředitele Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidenta ČR ze dne 1. 7. 2009.

Výslech M. R., který měl podle soudů dovolatele svou výpověď rovněž usvědčovat, se konal v situaci, která vzbuzuje pochybnosti, zda nešlo o předem připravené vystoupení. Důvěryhodnost výpovědi svědka výrazně snižuje již to, že se s ní dobrovolně přihlásil až v době, kdy soud prvního stupně ve věci rozhodoval podruhé a svědek se měl z reportáže v TV Nova dozvědět, že dovolatel byl prvním nepravomocným rozhodnutím obžaloby zproštěn. Svědek navíc mohl mít ze své výpovědi prospěch, neboť v policejní praxi se lze při zajišťování důkazů často setkat s nejrůznějšími sliby policistů. V případě svědka se jedná o pětkrát trestaného recidivistu odsouzeného za sérii podvodů, který páchal trestnou činnost na území České republiky a jistě byl „rozpracován“ různými policejními orgány mimo dozor státního zástupce v projednávané věci. Jestliže prokazoval detailnější znalosti o okolnostech a způsobu usmrcení poškozeného, nemusel se je nutně dozvědět při pobytu ve vazbě přímo od dovolatele v rámci jeho „přiznání“, jak tvrdí, ale například z textu usnesení o zahájení trestního stíhání, které mu dovolatel poskytl k nahlédnutí. Dovolatel i nadále rozhodně popírá, že by se mu k vraždě přiznal. Výpověď L. R. podle dovolatele vyznívá zcela nejasně a především vykazuje rozpory s výpovědí jeho bratrance. Zároveň je třeba vzít v úvahu, že informace o vraždě ve S. se svědek mohl dozvědět ze stejného zdroje jako jeho bratranec. Jako možný důvod, proč mohli mít svědkové jako příslušníci romského etnika zájem na tom jej poškodit, nabízí dovolatel své extrémistické pravicové zaměření, očividné již podle hákového kříže, který má vytetovaný na těle. Za podstatné nicméně považuje to, že zmiňované svědecké výpovědi se zjevně liší od výpovědí dalších svědků pobývajících ve stejné době ve vazbě, zejména svědka P., který naopak tvrdil, že dovolatel před ním svoji účast na vraždě ve S. vždy popíral.

Významného pochybení se podle dovolatele soudy dopustily rovněž při určení doby, kdy mělo dojít ke spáchání trestného činu. Vše nasvědčuje tomu, že poškozený v rozporu se skutkovými závěry obsaženými ve výroku odsuzujícího rozsudku nebyl zavražděn ve večerních hodinách dne 22. 9. 2011, ale až v následující den. Tak alespoň dobu úmrtí určila přivolaná lékařka MUDr. T., ve své výpovědi ji jako možnou připustil znalec MUDr. Marek Vitovják a především ji potvrzuje výpověď svědka K., který uvedl, že poškozeného viděl živého ještě ve 22.30 hodin dne 22. 9. 2011. Právě k tomu měly soudy přihlídnout. Naopak výpověď svědka I. S., který tvrdil, že k útoku muselo dojít dne 22. 9. 2011 večer, je nutno považovat za nepřípustný a procesně neúčinný důkaz, neboť svědek byl po celou dobu výslechu obou lékařů k otázce určení doby smrti poškozeného přítomen v soudní síni.

Dovolatel konečně poukázal i na nález DNA na kukle, kterou měli se spoluobviněným D. Š. použít při přepadení poškozeného. Na ní byl zjištěn genetický profil konkrétní osoby, a to občana S. r., jehož totožnost s ohledem na probíhající šetření odmítlo Krajské státní zastupitelství v Brně, pobočka ve Zlíně, zveřejnit, přestože by mohlo jít o jediný přímý důkaz ve věci a současně o novou skutečnost, která by odůvodňovala případně i obnovu řízení.

Vzhledem k výše uvedeným důvodům dovolatel závěrem alternativně navrhl, *aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 6. 2014, č. j. 3 To 50/2014-3367, i jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 10. 4. 2014, č. j. 61 T 15/2013-3252, zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, aby ji znovu projednal a rozhodl (s tím, že „věc se zároveň přikazuje jinému státnímu zástupci“), nebo aby po zrušení napadených rozhodnutí rozhodl tak, že se obviněný zprošťuje obžaloby.*

Také obviněný **D. Š.** v odůvodnění dovolání soudům vytkl, že hodnocením důkazů v rozporu s ustanoveními § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. a zásadou in dubio pro reo porušily jeho ústavně zaručené právo na spravedlivý proces. K tomu uvedl v podstatě stejné důvody, pro něž považuje soudy učiněná skutková zjištění za nesprávná i druhý dovolatel (viz rekapitulace shora). Dovolatel především nesouhlasí s tím, jakým způsobem odvolací soud dospěl k závěru, že k vraždě poškozeného došlo již ve večerních hodinách dne 22. 9. 2011 a nikoli o den později. K prokázání vlastního alibi zároveň navrhoval v průběhu řízení celou řadu důkazů, které však soudy neprovedly. To znamená, že nerespektovaly ani princip rovnosti stran. Dovolatel se obsáhle vyjádřil také k otázce věrohodnosti (resp. nevěrohodnosti) výpovědi svědků R. a především ke kvalitě a procesní použitelnosti důkazu odběrem pachových stop, který s poukazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 11 Tdo 161/2014, označil za nezákonný. Výhrady vznesl i vůči uloženému výjimečnému trestu odnětí svobody, který považuje za nepřiměřeně přísný a odvolacím soudem relevantně neodůvodněný.

Proto v závěru dovolání navrhl, *aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 6. 2014, č. j. 3 To 50/2014-3367, i rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 10. 4. 2014, č. j. 61 T 15/2013-3252, a věc „vrátil“ Krajskému soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, k novému projednání a rozhodnutí.*

K podaným dovoláním se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“), která úvodem poznamenala, že jsou v nich obsaženy námítky, které oba obvinění uplatňovali v rámci své obhajoby od samého počátku trestního řízení a vtělili je rovněž do svých řádných opravných prostředků, takže se jimi zabývaly soudy obou stupňů. Soud druhého stupně v odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela správně poukázal na značné množství pachových stop nalezených na místě činu, které byly následně identifikovány s pachovými stopami obviněných. Státní zástupkyně připomněla, že byla prokázána „pachová shoda“ mezi obviněnými a četnými pachovými stopami získanými z telefonu poškozeného a dále z kukly a rukavic nalezených nedaleko místa činu, které bylo nutno dát do souvislosti se spáchaným násilím na poškozeném, když na kukle byly zajištěny stopy jeho krve. Totéž podle jejího názoru platí i u trička, tepláků, vlasů poškozeného, kliky vstupních dveří domu, kde k vraždě došlo, kliky pokoje, koberce u vstupu do obytné části domu, šperkovnice, z níž měly být odcizeny jednotlivé zlaté předměty, peněženky poškozeného atd. Jednotlivé odběry pachových stop přitom byly provedeny samostatně na různých místech a v různém čase, a to v podstatné míře v době, kdy pro podezření, že se trestného činu dopustili právě obvinění, nemohly existovat žádné relevantní informace. Za nepochybně zásadní skutečnost považuje státní zástupkyně to, že vzorek pachu obou obviněných, a to výhradně jejich, byl shledán v místech a na věcech v domě poškozeného, s nimiž mohli přijít do styku výhradně pachatelé násilného útoku.

Státní zástupkyně své vyjádření uzavřela tím, že rozhodnutí odvolacího soudu v projednávané trestní věci není zatíženo takovou vadou, kterou by bylo zapotřebí napravit cestou dovolání, přičemž deklarovaný dovolací důvod naplněn nebyl. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud podaná dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněná a aby tak podle ustanovení § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil v neveřejném zasedání. Souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání vyjádřila i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí (§ 265r odst. 1 písm. c) tr. ř.).

Obvinění M. S. a D. Š. jsou podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobami oprávněnými k podání dovolání pro nesprávnost výroků rozhodnutí soudů, které se jich bezprostředně dotýkají. Dovolání byla podána v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájců (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňují formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) poté zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., neboť napadají rozhodnutí soudu druhého stupně, jímž bylo pravomocně

rozhodnuto ve věci samé, a směřují proti rozhodnutí, jímž byli obvinění uznáni vinnými a byl jim uloženy tresty.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obvinění dovolání opírají, lze podřadit pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který oba odkázali. Toto zjištění má zásadní význam z hlediska splnění podmínek a rozsahu přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (srov. § 265i odst. 3 tr. ř.).

Důvod dovolání podle **§ 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.** je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod se není možné domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu proto nelze hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. *Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku rozsudku, popř. blíže rozveden v jeho odůvodnění, a je povinen zjistit, zda právní posouzení skutku soudem je či není v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.* Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3 tr. ř., § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředefisoval by (taxativně) velmi úzké vymezení dovolacích důvodů (k tomu viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03).

*V projednávaném případě však dovolatelé s odkazem na výše uvedený dovolací důvod nenamítli žádný relevantní rozpor mezi popisem skutku a odvolacím soudem aplikovanou právní kvalifikací ani to, že soud skutková zjištění nesprávně posoudil z hlediska jiných důležitých hmotně právních skutečností. Své mimořádné opravné prostředky založili výlučně na výtkách vůči kvalitě důkazního řízení, které mělo být provedeno v nedostatečném rozsahu a z části dokonce nezákonným způsobem. V návaznosti na tom směřovaly uplatněné námitky ke zpochybnění skutkových zjištění, k nimž oba soudy postupně dospěly na základě hodnocení shromážděných důkazů. V posuzovaném případě měla být v neprospěch obviněných porušena především zásada *in dubio pro reo*, neboť odvolacímu soudu je vytýkáno, že vyhodnotil obsah dokazování k jejich tíži, ač takový postup nebyl namístě. V důsledku toho pak měl vycházet z takového skutkového stavu věci, který neodpovídal skutečnosti. Teprve s existencí shora namítaných pochybení obvinění (dovolatelé) ve smyslu jimi použitého dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spojovali nesprávné právní posouzení skutku. Nelze tedy pochybovat o tom, že se podaným mimořádným opravným prostředkem primárně domáhali zásadního přehodnocení (revize) zjištěného skutkového stavu věci, tzn. že dovolání ve skutečnosti uplatnili na procesním (§ 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.) a nikoli hmotně právním základě. Jejich námitky tudíž dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídají.*

Nejvyšší soud tento závěr učinil při respektování názoru opakovaně vysloveného v judikatuře Ústavního soudu, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nelze vykládat restriktivně a že v rámci jeho interpretace je třeba mít vždy na zřeteli především ústavně zaručená základní práva a svobody, tedy i právo na spravedlivý proces; tj. přihlížet i k závažným vadám řízení, které zakládají neústavnost pravomocného rozhodnutí. Těmito vadami je třeba nepochybně rozumět např. opomenutí důkazu soudem nebo existenci *extrémního rozporu* mezi skutkovým stavem věci v soudy dovozované podobě a provedenými důkazy (k tomu srov. např. nálezy Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 4/04 nebo sp. zn. III. ÚS 84/94 a přiměřeně též usnesení ve věci sp. zn. III. ÚS 3136/09). Takový flagrantní rozpor je ovšem dán jen *tehdy, jestliže zásadní skutková zjištění v rozhodnutí zcela chybí vzhledem k absenci*

příslušných procesně účinných důkazů, popř. zjevně nemají žádnou vazbu na soudem deklarovaný obsah provedeného dokazování, či jsou dokonce zřetelným opakem toho, co bylo skutečným obsahem dokazování.

Žádnou z výše uvedených vad však napadený rozsudek odvolacího soudu netrpí.

Jeho obsáhlé odůvodnění představuje velmi podrobnou a především logickou analýzu ve věci provedeného dokazování a v tomto směru jednoznačně splňuje požadavky zakotvené v ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. Soud se jednotlivě vypořádal prakticky se všemi námitkami obviněných, které tvoří obsah i nyní posuzovaných dovolání. V rámci důsledně provedeného přezkumu (§ 254 odst. 1 tr. ř.) náležitě vysvětlil, jaké důkazy vzal ve vztahu k obviněnými popírané trestné činnosti za prokázané a z jakých důvodů jejich obhajobě, uplatňované prakticky od počátku trestního řízení, nepřisvědčil. V tomto směru lze v podrobnostech plně odkázat na jeho přesvědčivou argumentaci obsaženou na str. 18 - 34 písemného vyhotovení rozsudku. *Nejvyšší soud nesdílí názor, že by byl v projednávaném případě zjištěn skutkový stav věci povrchně a výsledek řízení byl tudíž toliko projevem nepřipustné soudní libovůle.*

K procesním námitkám dovolatelů týkajícím se neúplnosti provedeného dokazování Nejvyšší soud toliko jako *obiter dictum* dodává, že v § 2 odst. 5 tr. ř. ani v § 2 odst. 6 tr. ř. zákon nestanoví žádná pravidla jak pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, tak stanoví relativní váhu určitých druhů či typů důkazů. Soud v každé fázi řízení zvažuje, které důkazy je třeba provést, případně zda a nakolik se jeví nezbytným dosavadní stav dokazování doplnit. S přihlédnutím k obsahu již provedených důkazů tedy posuzuje, nakolik se jeví např. návrhy stran na doplnění dokazování důvodnými (potřebnými) a které mají naopak z hlediska zjišťování skutkového stavu věci jen okrajový, nepodstatný význam. Shromážděné důkazy hodnotí podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Rozhodnutí o rozsahu dokazování spadá do jeho výlučné kompetence. Účelem dokazování v trestním řízení je zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. ř.). Je pak na úvaze soudu, jakými důkazními prostředky bude objasňovat určitou okolnost, která je pro zjištění skutkového stavu významná. Z hlediska práva na spravedlivý proces je však klíčový právě požadavek náležitého odůvodnění rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř., případně § 134 odst. 2 tr. ř. (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2008, sp. zn. III. ÚS 1285/08, str. 3), který rozhodnutí soudu obou stupňů v předmětné trestní věci splňují. Konkrétní návrhy obviněných na doplnění dokazování soudy obou stupňů neopomenuly. Důvody, pro které k němu nepřistoupily, v dostatečné míře rozvedly v odůvodněních svých rozhodnutí (soud prvního stupně na str. 29 rozsudku, odvolací soud pak na str. 31, 33 dole, 34/35 odsuzujícího rozsudku).

Procesní námitka uplatněná dovolatelem D. Š., podle níž policejní orgán zajistil a odebral pachové stopy v domě zemřelého poškozeného bez soudního příkazu, tudíž nezákonně, a proto k těmto důkazům nebylo možno z důvodů jejich absolutní procesní neúčinnosti přihlížet, účelově vychází z poněkud zjednodušené interpretace právního názoru vysloveného v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 11 Tdo 161/2014. Ve zmiňovaném usnesení, na které dovolatel nepřiléhavě odkázal, Nejvyšší soud řešil otázku splnění zákonných podmínek pro řádnou realizaci domovní prohlídky či prohlídky jiných prostor a pozemků podle § 83a tr. ř., tedy úkonu podléhajícího zcela jinému režimu, než je ohledání místa činu podle § 113 tr. ř., v jehož rámci policejní orgán v nyní projednávané trestní věci zajišťoval na místě vraždy se nacházející důkazní materiál v podobě biologických, pachových a věcných stop.

Obecně formulovanou námitku, že odvolací soud dostatečně neodůvodnil výrok o uloženém výjimečném trestu odnětí svobody, uplatnil dovolatel D. Š. již nad rámec přípustnosti dovolání (k tomu srov. § 265a odst. 4 tr. ř., podle kterého dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné).

Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, popř. mezinárodněprávní smlouvy, kterými je Česká republika vázána, nijak neupravují právo na přezkum rozhodnutí o odvolání v rámci dalšího řádného či dokonce mimořádného opravného prostředku. Zákonodárce tak mohl z hlediska požadavků ústavnosti věcné projednání dovolání omezit v rovině jednoduchého práva stanovením jednotlivých zákonných dovolacích důvodů, jejichž existence je pro přezkum pravomocného rozhodnutí v dovolacím řízení nezbytná. Není-li existence dovolacího důvodu Nejvyšším soudem zjištěna, není dána ani jeho zákonná povinnost dovolání věcně projednat (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu ve věcech sp. zn. II. ÚS 651/02 a sp. zn. III. ÚS 296/04).

Kromě toho je třeba připomenout, že dovolatel je v souladu s § 265f odst. 1 tr. ř. na jedné straně povinen odkázat v dovolání jednak na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) – l) tr. ř., přičemž na straně

druhé musí obsah konkrétně uplatněných dovolacích důvodů odpovídat důvodům předpokládaným v příslušném ustanovení zákona. V opačném případě nelze dovodit, že se dovolání opírá o důvody podle § 265b odst. 1 tr. ř., byť je v něm na příslušné zákonné ustanovení formálně odkazováno (k těmto otázkám srov. přiměřeně např. rozhodnutí Ústavního soudu ve věcech sp. zn. I. ÚS 412/02, III. ÚS 732/02 a III. ÚS 282/03, II. ÚS 651/02, IV. ÚS 449/03, str. 6, IV. ÚS 73/03 str. 3, 4, III. ÚS 688/05 str. 5, 6).

Protože obvinění M. S. a D. Š. svá dovolání opřeli o námitky, které pod jimi použitý hmotně právní dovolací důvod podle § 265b tr. ř. písm. g) tr. ř. ani pod žádný jiný z dovolacích důvodů podle § 265b tr. ř. podřadit nelze, Nejvyšší soud je **odmítl** podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. jako podaná z jiného důvodu, než jsou uvedeny v zákoně. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. tak učinil v neveřejném zasedání, aniž by k tomu postupu zákon vyžadoval souhlasu stran (srov. § 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 28. ledna 2015

Předseda senátu

JUDr. Eduard Teschler